

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/206/2017
Identifikačné číslo spisu: 1106239333
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1106239333.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ J. D. a 2/ V. D., bývajúcich v L., zastúpených JUDr. Andrejom Garom, advokátom so sídlom v Bratislave, Štefánikova č. 14, proti žalovanému K. Z., bývajúcemu v L., zastúpenému JUDr. Petrom Váčokom, advokátom so sídlom v Bratislave, Vázovova č. 9/A, o vydanie veci a odstránenie neoprávnenej stavby, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12 C 100/2006, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. júna 2017 sp. zn. 5 Co 148/2017, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok z r u š u j e a vec vracia odvolaciemu súd na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobou doručenou súdu 19. decembra 2006 sa žalobcovia domáhali: a/ vydania časti ich pozemku v katastrálnom území R. - parcely č. XXXX/X vo výmere XX m², b/ odstránenia stavby žalovaného nachádzajúcej sa na tejto časti parcely, c/ uvedenia predmetnej časti pozemku do pôvodného stavu a c/ náhrady trov konania.

1.2. Podaním doručeným súdu 28. septembra 2009 žalobcovia upravili žalobu a doplnili argumentáciu tak, že žiadali a/ vydanie uvedenej časti parcely č. XXXX/X vo výmere XX m², b/ na vlastné náklady žalovaného odstrániť časť neoprávnenej stavby - murované schody rodinného domu žalovaného so súpisným č. XXXX na predmetnej časti parcely, c/ uviesť túto časť ich parcely do pôvodného stavu alebo (alternatívne) uložiť žalovanému povinnosť poskytnúť im primeranú náhradu za túto časť parcely a d/ nahradiť im trovy konania.

1.3. Poukazovali na to, že sú bezpodieloví spoluvlastníci pozemku v katastrálnom území R., ktorý je vedený na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela č. XXXX/X - záhrady vo výmere XXX m². Žalovaný je výlučný vlastník susedného pozemku, ktorý je na liste vlastníctva č. XXXX vedený ako parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoría vo výmere XXX m². Žalovaný, ktorý v súvislosti s uskutočnením neoprávnených stavebných prác, najmä početných stavebných úprav, neoprávnene užíva časť ich pozemku vo výmere XX m², odmietol prísť na mimosúdne vyriešenie záležitosti.

2. Rozsudkom z 11. októbra 2016 č.k. 12 C 100/2006-392 Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“): I. prikázal do vlastníctva žalovaného parcelu registra „C“ č. XXXX/XX - zastavané

pozemky vo výmere XX m² zameranú geometrickým plánom č. XXX/XXXX vyhotoveným ZOG, s.r.o. 2. júna 2016 a autorizačne overeným Ing. Juraj Uhliarikom (ďalej len „geometrický plán“), II. prikázal do vlastníctva žalovaného parcelu registra „C“ č. XXXX/X - zastavaná plocha vo výmere X m² zameranú geometrickým plánom, III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť do 3 dní žalobcom 1/ a 2/ sumu 19 929 €, IV. žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému, V. štátu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v rozsahu 1/2, VI. štátu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 1/2.

2.1. Vychádzajúc z výsledkov dokazovania vykonaného listinami, výsluchom strán sporu, svedkov a znalca, ako aj znaleckým posudkom dospel k záveru o neopodstatnenosti tvrdenia žalovaného, že parcely č. XXXX/XX a XXXX/X (ďalej len „sporná časť pozemku“) nadobudol do svojho vlastníctva vydržaním (§ 129 a § 134 Občianskeho zákonníka). Dobrú vieru žalovaného, ktorá je jednou z podmienok vydržania vlastníctva, vylučuje v danom prípade tá skutočnosť, že žalovaný vedel alebo musel vedieť, že drží cudzí pozemok, lebo žalobcovia mu dali najavo ich nesúhlas s užívaním spornej časti pozemku.

2.2. So zreteľom na záver, že žalovaný nie je oprávnený držiteľ spornej časti pozemku, dospel súd k záveru, že žalovaný tu zriadil neoprávnenú stavbu v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka. Argumentáciu žalovaného, že žalobcovia nevzniesli námietky počas stavebného konania a v rámci územného konania nenamietali umiestnenie stavby žalovaného, súd posúdil ako nedôvodnú. Stavebné povolenie na stavbu rodinného domu na parcele č. XXXX bolo žalovanému vydané 19. februára 1996 pod č. OÚŽP 231/196-A/3-327. Povinnosťou žalovaného bolo realizovať stavbu v súlade so stavebným povolením. Skutočnosť, že žalovaný realizoval stavbu v rozpore so schválenou projektovou dokumentáciou vyplýva z listinného dôkazu (výzvy stavebného úradu) a tiež z geometrického plánu. Žalobcovia ako vlastníci spornej časti pozemku, na ktorom bola zriadená neoprávnená stavba, majú právo domáhať sa odstránenia časti stavby, prípadne jej prikázania do svojho vlastníctva. Pri voľbe spôsobu vyporiadania treba vychádzať zo zákonného poradia a z princípov ochrany vlastníckeho práva. Pri úvahe o odstránení neoprávnenej stavby súd prihliadol jednak na výmeru spornej časti pozemku (pričom konštatoval, že rozsah hospodárskej straty, ktorá by nastala odstránením časti stavby, by bol neprímeraný tomuto spôsobu vyporiadania), jednak na to, že žalobcovia mali vedomosť o realizácii stavby žalovaného na predmete ich vlastníctva a bez odkladu proti tomu nezakročili. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v záujme spravodlivého rozhodnutia a vyriešenia sporu nie je vhodné ani zriadenie vecného bremena. Keďže v konaní o vyporiadanie neoprávnenej stavby súd nie je viazaný žalobou a dospel k záveru, že žalobcami navrhnuté vyporiadanie nie je prijateľné, upravil vzťah medzi stranami sporu iným spôsobom vyplývajúcim z § 135c Občianskeho zákonníka. Dodal, že žalobcovia ako vlastníci súhlasili s prikázaním spornej časti pozemku do vlastníctva stavebníka (žalovaného), s čím vyjadril súhlas aj žalovaný.

2.3. Pri stanovení výšky náhrady za prikázanie spornej časti pozemku do vlastníctva žalovaného postupoval súd prvej inštancie analogicky ako pri stanovení náhrady za zriadenie vecného bremena. Výšku náhrady určil úvahou s prihliadnutím na zistený rozsah zásahu do vlastníckych práv žalobcov, obvyklú cenu stavebných pozemkov v danej lokalite, skutočnosť, že žalobcovia bezodkladne nezakročili pri stavebných prácach zasahujúcich do ich vlastníctva a že až v priebehu konania (v nadväznosti na výsledky znaleckého dokazovania) bola určená výmera spornej časti pozemku. V nadväznosti na to ustálil, že žalobcom patrí jednorazová náhrada 19 929 € za prikázanie spornej časti pozemku do vlastníctva žalovaného; výšku tejto náhrady stanovil ako priemer cien stavebných pozemkov v danej lokalite zistených z ponúk realitných kancelárií.

3. Uvedený rozsudok (okrem výroku V.) napadol žalovaný odvolaním. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 13. júna 2017 sp. zn. 5 Co 148/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené. Konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1, 2 a 3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne vyhodnotil (§ 191 CSP) a na tom základe dospel k správnym

skutkovým a právnym záverom, ktoré náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1 a 2 CSP). Vzhľadom na to, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, obmedzil sa v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP tvrdiac, že procesne nesprávnym postupom súdov došlo k zásahu do práva na spravodlivý súdny proces. Existenciu tejto vady zmätočnosti vyvodzoval z toho, že nemal možnosť náležite sa oboznámiť s ponukami realitných kancelárií, z ktorých súd prvej inštancie vychádzal pri určovaní primeranej náhrady za prikázanie spornej časti pozemku do jeho vlastníctva, lebo tieto ponuky mu neboli doručené a v dôsledku toho ani nemal možnosť vyjadriť sa k nim. Pritom 8. decembra 2014 navrhol, aby ocenenie vykonal súdny znalec. Súd prvej inštancie sa ale nezaoberal jeho návrhom, aby sa hodnota spornej časti pozemku zistila na podklade posudku súdneho znalca; i keď žalovaný na to upozornil v odvolaní, odvolací súd dôvod nevykonania takého dokazovania nevysvetlil, iba konštatoval správnosť postupu a rozhodnutia súdu. Tieto nesprávnosti viedli v spore k tomu, že súd prvej inštancie nezistil náležite skutkový stav, a preto nemohol zaujať ani vecne správne právne závery. Dodal, že „odhliadnuc od uvedeného žalovaný vznesol námietku premlčania, avšak súd prvej inštancie sa ňou vôbec nevyporiadal, ako keby ani nebola podaná“ a rovnako odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysvetlil, k akým záverom dospel pri posudzovaní žalovaným vznesenej námietky premlčania. Z týchto dôvodov žiadal zrušiť rozsudky súdov oboch inštancií a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu zaujali názor o neopodstatnenosti tvrdenia žalobcu, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Podľa ich presvedčenia žalovaný mal dostatočnú možnosť oboznámiť sa s ponukami realitných kancelárií, z ktorých súd prvej inštancie vychádzal pri určovaní primeranej náhrady za prikázanie spornej časti pozemku do vlastníctva žalovaného. Tieto ponuky boli žalobcami predložené na pojednávaní 17. júna 2016 jednak súdu, jednak žalovanému a jeho právnenému zástupcovi. Žalovaný mal teda už na pojednávaní možnosť nielen oboznámiť sa s ponukami, ale tiež vyjadriť sa k nim. Výsledky dokazovania vykonané týmto listinným dôkazom žalovaný na pojednávaní, ale ani v čase do nasledujúceho pojednávania (11. októbra 2006), nespochybňoval; až v odvolaní (a neskôr v dovolaní) špekulatívne tvrdil, že ponuky realitných kancelárií mu neboli doručené. Sporná časť pozemku bola zameraná geometrickým plánom, vypracovanie ktorého navrhli žalobcovia. Súd prvej inštancie 27. októbra 2014 vyzval strany sporu na pojednávaní, aby znalci (z odboru geodézia a kartografia) položili otázky, ktoré má zodpovedať v znaleckom posudku. Pokiaľ žalovaný vznesol požiadavku, aby tento znalec v rámci úloh uložených mu súdom určil tiež cenu spornej časti pozemku, znalec v posudku uviedol, že na to nie je oprávnený. Žalovaný už ďalej určenie ceny spornej časti pozemku nenavrhol. Za návrh, aby sa vykonalo znalecké dokazovanie za účelom ocenenia spornej časti pozemku, nemožno považovať podanie žalovaného z 8. decembra 2014, ktorým len reagoval na výzvu súdu, aby sa strany sporu vyjadrili k tomu, aké ďalšie otázky má znalec v posudku zodpovedať. Podľa názoru žalobcov je nedôvodné aj tvrdenie žalovaného, že došlo k zásahu do práva na spravodlivý proces tým, že sa súdy nezaoberali jeho námietkou premlčania. Poukázali na to, že námietka premlčania bola vznesená voči alternatívnej časti petitu ich žaloby (týkajúcej sa v čase pojednávania 27. októbra 2014 peňažnej náhrady prikázanie spornej časti pozemku do vlastníctva žalovaného), ktorá ale bola zo žaloby vypustená 17. júna 2016. To znamená, že žaloba, o ktorej rozhodoval súd prvej inštancie, neobsahovala požiadavku na poskytnutie peňažnej náhrady. Dodali, že i keby žalovaný riadne vznesol námietku premlčania, nemohlo by jej byť vyhovené, lebo v podobných prípadoch právo na peňažnú náhradu vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia, teda nie spätne. Premlčanie možno namietat' vždy iba voči existujúcemu právu, teda nie právu, ktoré ešte len možno vznikne. Z týchto dôvodov žalobcovia navrhli, aby nedôvodné dovolanie žalovaného bolo zamietnuté a im aby bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade

so zákonom, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale tiež dôvodné.

7. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP.

9.1. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9.3. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejme všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

9.4. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúcej je

výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnomu názoru, i keď vo vzťahu k § 237 ods. 1 O.s.p., dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (viď 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016); výslovne to však uviedol aj v niektorých rozhodnutiach, v ktorých aplikoval už právnu úpravu dovolania obsiahnutú v CSP (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Treba dodať, že o tom, aký bol v tej - ktorej veci procesný postup súdu a ako prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, dovolací súd zisťuje zo zápisnice o pojednávaní.

11. Dovolateľ tvrdí, že nemal možnosť náležite sa oboznámiť s ponukami realitných kancelárií, z ktorých súd prvej inštancie vychádzal pri určovaní primeranej náhrady za prikázanie spornej časti pozemku do jeho vlastníctva (ďalej len „ponuky realitných kancelárií“), lebo mu neboli doručené a v dôsledku toho ani nemal možnosť vyjadriť sa k nim.

11.1. Zo zápisnice o pojednávaní zo 17. júna 2016 (č.l. 329 - 331 spisu) nevyplýva, že by na ňom žalobcovia predložili ponuky realitných kancelárií (č.l. 339 a 340 spisu). Avšak na nasledujúcom pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 23. septembra 2016 (viď zápisnicu spísanú v tento deň, ktorá je v spise založená na č.l. 352, 353), právny zástupca žalobcov poukázal na prílohy ním predložené na predchádzajúcom pojednávaní a konkretizoval, že má na mysli ponuky realitných kancelárií. Žalovaný k tomu uviedol, že ponuky realitných kancelárií „ohodnocujú stavebné pozemky, čo v danom prípade nemožno použiť“. Z predmetnej zápisnice (č.l. 352 spisu) vyplýva, že následne sa obe strany sporu na tomto pojednávaní obsahovo protichodne vyjadrili k výmere, využiteľnosti a hodnote (cene) spornej časti pozemku. K prednesu žalobcov v tom zmysle, že ak žalovaný nesúhlasí s cenovými reláciami vyplývajúcimi z ponúk realitných kancelárií, je na ňom, aby vysvetlil dôvod svojho nesúhlasu, sa žalovaný nevyjadril. Aj na nasledujúcom pojednávaní 11. októbra 2016 (č.l. 372 spisu) sa obe procesné strany vyjadrovali k cene spornej časti pozemku a žalovaný poznamenal, že pri určovaní primeranej výšky náhrady za ňu je potrebné prihliadnuť aj na časové hľadisko a skutočnosť, že žalobcovia vedeli po dlhší čas, že žalovaným uskutočňované stavebné práce zasahujú do nehnuteľnosti v ich vlastníctve. Obe strany sporu na tomto pojednávaní výslovne uviedli, že nežiadajú doplniť dokazovanie, súd vyhlásil dokazovanie za ukončené, žalobcovia aj žalovaný využili svoje právo tzv. záverečnej reči a súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok.

11.2. So zreteľom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že z obsahu označených zápisníc je zrejmé nielen to, že ponuky realitných kancelárií predložili žalobcovia na pojednávaní 17. júna 2016 (čo potvrdil aj sám žalovaný), ale tiež to, že žalovaný mal vedomosť o ich obsahu a súdom prvej inštancie mu bola vytvorená primeraná procesná možnosť (ktorú aj využil) realizovať svoje oprávnenie vyjadriť sa k údajom obsiahnutým v ponukách realitných kancelárií. V tejto časti dovolania namietaným postupom súdov preto nedošlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

12. Dovolateľ poukazuje na to, že 8. decembra 2014 navrhol, aby ocenenie spornej časti pozemku vykonal súdny znalec; tvrdí, že súd prvej inštancie sa týmto návrhom nezaoberal a odvolací súd, i keď žalovaný na to upozornil v odvolaní, nevysvetlil dôvod nevykonania navrhovaného dokazovania.

12.1. Uznesením z 10. novembra 2014 č.k. 12 C 100/2016-225 súd prvej inštancie za účelom zamerania spornej časti pozemku (a tiež obstarania niektorých údajov o cenových reláciách stavieb, pozemkov a vecných bremenách) nariadil dokazovanie znaleckým posudkom znalca z odboru geodézie a kartografie. Žalovaný vzhľadom na úvahy žalobcov týkajúce sa náhrady za zriadenie vecného bremena na spornej časti pozemku podaním z 8. decembra 2014 označeným ako „Návrh na doplnenie znaleckého dokazovania“ navrhol, aby súdom ustanovený znalec vo vypracovanom znaleckom posudku určil tiež všeobecnú hodnotu spornej časti pozemku. Súd prvej inštancie tomuto návrhu žalovaného (č.l. 232 spisu) vyhovel a uznesením z 12. decembra 2014 č.k. 12 C 100/2016-234 doplnil otázky, ktoré majú byť zodpovedané v znaleckom posudku. Súdny znalec v ním vypracovanom posudku (č.l. 254 až 303 spisu) uviedol, že vzhľadom na svoju znaleckú špecializáciu nie je oprávnený vyjadrovať sa k cene nehnuteľností.

12.2. V predchádzajúcich bodoch označené súčasti spisu nasvedčujú tomu, že návrh žalovaného na doplnenie znaleckého dokazovania (jeho podanie z 8. decembra 2014 navrhujúce doplniť už stanovené úlohy znalca) mal vecnú a časovú väzbu na súdom nariadené znalecké dokazovanie konkrétnym súdnym

znalcom a že súd sa týmto podaním nielenže zaoberal, ale mu aj vyhovel. V čase od oboznámenia sa s obsahom znaleckého posudku (a skutočnosťou, že súdom ustanovený znalec nie je oprávnený vyjadriť sa k cenovým reláciám na trhu) do vyhlásenia rozsudku uplynuli takmer dva roky, počas ktorých mal žalovaný vytvorenú procesnú možnosť podať návrh na nariadenie znaleckého dokazovania za účelom obstarania údajov slúžiacich na určenie primeranej náhrady za spornú časť pozemku, žalovaný sa ale na pojednávaní 11. októbra 2016 (č.l. 372 spisu) vyjadril, že nežiada doplniť dokazovanie; súd potom vyhlásil dokazovanie za ukončené. Žalovaným v tomto smere spochybňovaný postup súdu nemal teda znaky procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

13. Žalovaný napokon tvrdí, že vzniesol námietku premlčania, súd prvej inštancie sa ňou ale vôbec nevyporiadala a ani odvolací súd nevyvetlil, k akým záverom dospel pri posudzovaní danej námietky.

13.1. V zmysle zápisnice o pojednávaní pred súdom prvej inštancie 27. októbra 2014 (č.l. 216 a 217 spisu) žalovaný „v súvislosti s petitom v časti uplatňovanej náhrady za časť pozemku uplatnil námietku premlčania vzhľadom k tomu, že v danom prípade je premlčacia doba tri roky, nakoľko v danom prípade sa nejedná o vlastnícke ale majetkové právo“. Námietku premlčania zopakoval aj na pojednávaní 18. marca 2016 (č.l. 310 spisu). Skutočnosť, že podal námietku premlčania, pripomenul tiež v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie (č.l. 406 spisu).

13.2. Obsah súdnych zápisníc a odôvodnení rozsudkov súdov oboch inštancií nasvedčujú tomu, že predmetná argumentácia žalovaného je opodstatnená. Odvolací súd v bode 17. svojho rozsudku (iba) spomenul žalovaným vznesenú námietku premlčania, osobitne ale neuviedol, k akým záverom dospel pri posudzovaní jej dôvodnosti.

13.3. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 1 MCdo 14/2009 dospel k záveru, podľa ktorého vtedy, keď odvolací súd nezaujme v rozsudku vyhovujúcim žalobe právne závery k námietke premlčania vznesenej žalovaným, ide „o závažné procesné pochybenie, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“ a zároveň k odňatiu možnosti žalovaného realizovať jemu patriace procesné oprávnenia. V ďalšej časti tohto rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že ak súd napriek vzneseniu námietky premlčania práva vyhovie žalobe, musí dať v odôvodnení rozsudku jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na právne relevantnú otázku nastolenú takouto obranou, t. j. vysvetliť, prečo na danú námietku neprihliadol. Podľa § 100 ods. 1 tretej vety Občianskeho zákonníka totiž platí, že ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Obrana takéhoto druhu preto vyžaduje, aby súd vyhovujúci žalobe v odôvodnení rozsudku podal vysvetlenie, prečo na námietku premlčania neprihliadol.

13.4. Právny názor, ku ktorému dospel najvyšší súd v uznesení citovanom v predchádzajúcom odseku, zastáva aj v danom prípade. V nadväznosti na to konštatuje, že dovolateľ v tejto časti dôvodne namieta, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

14. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť dovolania žalovaného; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

15. Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s § 449 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a v zmysle § 450 CSP vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.